

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin:
1 vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00
Canadaan ja Suomeen:
1 vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

Subscription rates in the United States

One year \$1.75 — 6 months \$1.00

IN CANADA:

One year \$2.00 — 6 months \$1.15

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAMAMÄÄRÄ

Uusia	108
Uudistuksia	66
Katkenneita	78

KIRJEENVAIHTAJILLE

Paikkakuntakirjeitä ja Lasten-osaston kirjeitä on tullut tavallista runsaammin. Siitä huolimatta, vaikka lehti saatiin kaksitoista-sivuisena, ei voitu kaikkia kirjeitä saada tähän numeroon. Viimeksi tulleet jäivät ensi numeroa odottamaan, kun ei keritty kaikkia latomaan ja sitäpaitsi lehti olisi tullut liian yksipuoliseksi, jos se olisi täytetty ainoastaan paikkakuntakirjeillä. Tämä alkoon laimentako innostustanne, vaan kirjottakaa ahkerasti edelleenkin, kyllä kirjeet tulevat julkisuuteen sitä mukaa kuin tilaa saadaan.

"TOVERITAR KYMMENVUOTIAS"

on parhaillaan painossa ja valmistuu pian! Tätä muistojulkaisua pitäisi nyt runsaasti tilata. Se on varmasti lukemisen arvoinen. Toverituodelia: H. M.

Tilaa Toveritar!

LAPSITYÖ

(Jatkoa edell. n:oon)

Lainlaattijoita ja hallintovirkailijoita usein johtaa se ajatus, että "perhe tarvitsee sen mitä lapset voivat ansaita" ja se on ajatus, jota lapsityön kannattajat eivät unhotakaan edistää. Mutta kun saataisiin lasten toiminta ja olosuhteet paremmalle järjestykselle sinä aikana, kun he eivät ole koulussa — enemmän leikkitarhoja ja enemmän valvonnalla alaisia hyödyllisiä leikkejä, enemmän toivaita lapsille, sellaista, joka ei ole lapsityön riistintä — silloin tulee vastustus lapsityölakeja vastaan heikentymään. Päämäärämme ei ole lapsuusajan toimetomana pitämiseen, vaan enemmän toivaita lapsille, s. o. hyvin käytettyyn lapsuuteen pyrki-
myksemme olkoon. Yleinen mielipide täytyy kallistua enemmän siihen, että lapsille saataisiin lapsityön tilalle jotain parempaa, s. o. kunnollinen koulu, leikkii ja lapsille sopivaa toivaita.

Erään suurkaupungin koulujen ylijohtaja, antaissaan syytä miksi hän on edistänyt lasten palkkatyöhön menoa, sanoi, että hänen mielipiteensä mukaan lasten on parempi olla työssä kuin koulussa ja sitäpaitsi ei hänellä ollut kouluissa tilaakaan kalleille. Mahdollisesti kyllä oli työmää parempi kuin kysymyksenalaiset koulut, vaan tämä ei todista hyvää koulujen puolesta. Ei saisi olla niin, että alle kuusitoista-vuotiset lapset ovat paremmassa toimessa silloin kun ovat tehtaassa, sen sijaan että olisivat koulussa.

Ajattelevat ihmiset ja ajattelemattomatkin, omaavat huonon käsityksen amerikalaisesta koulujärjestelmästä. On melkein uskomatonta, että niin suuri joukko lapsia vapautu-
eet koulun niin pian kun saavat siihen tilaisuuden. Eikä sekään tunnu uskottavalta, että jotkut tehtaavat ovat varustetut paremmalla ilmanvaihdolla ja ovat terveydenmukaisemmat, kuin ovat useimmat koulurakennuksemme tässä maassa; ja että enemmän huomiota annetaan muuhinkin terveysasioihin muutamissa tehtaissa kuin yleensä kouluissamme.

Köyhyysspykälän tilalle lapsityö-

laeissa tulisi asettaa äitiysvakuutus-
sen ja elintarpeita vastaava alin palkka aikuisille työläisille.

Hallituksen lapsitoimiston tilastojen mukaan, ensimmäisen vuoden sisällä sen jälkeen kun tulivat lailliseen työhön, jätti koulun yksi jokaisesta neljästä koululapsesta Connecticutin valtiossa, menen työhön.

Tähän eivät ole luettuna sanomalehtipojat ja maanviljelystoisia ja kotitöissä olevat lapset. Kolme neljättä osaa lapsista meni tehtaaseen, pojista suurin osa ennen metallityöaloille ja tytöt kutomotehtaisiin ja vaateoivaisuustehtaisiin. Näistä pojista kahdeksantoista prosenttia jätti ensimmäisen työmaan kuukauden sisällä ja enemmän kuin puolet vainoivat työpaikkaa ensi kuuden kuukauden sisällä. Enemmän työhönsä tyytymättömyyttä näiden lasten keskuudessa löytyi vaateoivaisuudessa ja vähemmän kutomoteivaisuudessa.

**Anatole France opetus-
kysymyksestä**

Ranskan opettajain kongressissa, joka äskettäin pidettiin Toursissa, piti Anatole France puheen, joka ansaitsee tulla tunnetuksi muidenkin maiden opettajien keskuudessa. Anatole France lähtee siitä, että opettajan toivomuksena on saada muutetuksi kouluopetus toisen suunnitelman mukaan. Mutta hän sanoo heille: "Älkää luottako siihen, että te omin voimin kykenisitte toteuttamaan muutosta", ja hän kehoittaa sentähden opettajia liittymään yhdessä työläisten kanssa kansainväliseen liikkeeseen, sillä ainoastaan sitä tietä voidaan saavuttaa päämaali.

Anatole France lausui tällöin n. m.: "Suurella ilolla lün äskettäin kuinka ystävämme Clay kirjoittaa, että sota on riittävässä määrässä osoittanut meille välttämättömyyden, että nykyisen ihmiskunnan kasvat-
sen täytyy huomattavasti erota meidän aikojen kasvatuksesta". — Minulle on mieluisa saada ilmaista ajatukseni teille tästä aiheesta ja tiedän, että te sydämissänne olette yksimielisiä minun kansani siitä. Nais- ja miesopettajat, rakkaat ys-

tävät! Puhun teille lämpimän liikutuksin ja pahojen aavistusten, mutta myöskin toivon miellalan vaikuttamana. Kuinka en voisi tuskastua, kun ajattelen, että tulevaisuus on teidän käsiissänne ja että suuresta määrin riippuu teistä, kuinka te hengellänne ja työllänne tulette luomaan sitä, sillä te tulette määräämään näiden tulevaisuutta, näiden ajatuskulkua. Ja minä ajattelen, että teidän tulee työskennellä näinä päivinä, kun kaikki ympärillämme on yhtä liikehtivistä, kun vanha yhteiskunta repeilee mahdinsa kehnoudessa ja kun voitajaherrat ja voitettut tuhoavat toisiansa, valhtaessaan pelon ja vihan silmäyksii. Tässä sosiaalisessa ja moraalissa sekasotkussa, jonka sota aikaan sai ja jota rauha sen seurauksena on kärjistänyt, täytyy teidän toimia ja luoda kaikki uudestaan. Nostakaa ajatuksianne ja sydämiänne ja tulkaa täytetyksi rohkeudella. Teidän täytyy luoda kokonaan uusi ihmiskunta, teidän tulee herättää henkin uusi ajatustapa, jos te haluatte pelastaa Euroopan painumasta alakuloisuuteen ja barbarismitin.

Teille tullaan sanomaan: mitä sydäntä ryhtyä sellaisiin ponnisteluihin? Ihmislunne ei voi muuttua.

Se voi! Se on muuttunut sitten luola-asukkaan päivästä, muutamia kertoja parempaan päin ja muutamia huonompaan, se muuttuu aina ympäristön mukaan ja kasvatusta muuttu-
tut enemmän kuin ruoka ja vaatteet tai muut olosuhteet.

Me emme saa sallia, että jatketaan kasvatusta, joka on lohtunut esiin näiden kansakuntien, kauheimman katastrofin, joita kutsutaan sivistyneiksi. Ennen kaikkea meidän tulee kar-
koittaa kouluistamme kaiken, joka saattaa lapset rakastamaan sota ja sodan rikkomuksia. Yksistään tämä tulee vaatimaan monia ja loppumattomia ponnistuksia, ellei koko maailma-
maakäsitävä vallankumouksellinen ilmapaine hävitä tuota varustautumishulluutta.

Muutama päivä sitten pyysin eräistä kirjastosta erinäisiä kirjoja, jotka sopivat pienelle tytölle. Minulle annetut kirjat sisälsivät murha-, verilöyly- ja tuhoistorioita. Ensi juhla-
karnevaalissa Pariisissa tulevat työpö-
rät vanhemmat pukeamaan tuhansia pikkupoikia kenraaleiksi ja mar-

VETOOMUS NAISILLE
Raivaajan boikoteerauksen johdosta

Teidän oma AINOA lehtenne "Toveritar" on Raivaajan taholta julistettu boikoteerauksen alaiseksi. Tällaiseen julkeaan julistukseen, raskaan työnne tuloksien tuhoamistarkoitukseen teillä on ainoastaan yksi vastaus. Idän toverittaret, me tunnemme teidät, Te olette urhoollisesti täyttäneet tehtävänne ainoan naisten lehden levittämiseksi ja kasvattamiseksi monien ajan. Me tiedämme teidän nytkin käsittävän suurien saavutuksienne merkityksen. Olitte ensimmäisinä nostamassa Toverittaren tilaajamäärän KYMMENEEN TUHANTEEN ja tiedämme teidän myöskin pitävän päämääränne lehtenne edelleen kehittämisen.

Toverittaren tilaajamäärän jatkuva kasvaminen osottaa, että sen sisältö on ollut teitä tyydyttävä. Määrääkö Raivaaja teidän hylkimään Toveritarta vain siksi, kun te olette sen huomanneet NAISTEN LEHTENÄ LEVITTÄMISEN ARVOISEKSI? Raivaajan syvä katkeruus ei kuitenkaan saa olla määrääjänä teidän omien mielipiteidenne edessä.

Kaikkialla on ryhdyttävä ripeään toimintaan NAISTEN LEHDEN levittämiseksi. Jokaisella paikkakunnalla tarvitaan ainakin yksi ripeä toveritar levittämään omaa lehteään. Rynnistäkää entisellä utu-
ruudellanne ja näyttäkää, että teidän työtänne ei voi hävittää eikä edes vahingoittaa PAATUNEET SUUN-
TAKIIHKOILIJAT. Hankkikaa tilauksia ja lähettäkää ne suoraan TOVERITTAREN KONTTORIIN, maksun seurattessa tilauksia. — 20 pros. alennus myönnetään.

ILMOITTAUTUKAA ASIAMIEHIKSEMME KAIKKIALLA

TOVERITAR, Box 99,

ASTORIA, OREGON